

Mare

LEIDS UNIVERSITAIR WEEKBLAD 46STE JAARGANG — N° 10 — 17 NOVEMBER 2022

Uitgetekend De laatste illustrator zwaait af

10

2

#Kunstgate

Hoe een 'spontane actie' ontspoorde tot rel die de Tweede Kamer bereikte

Christiaan Weijts 'De werkelijkheid moet veilig zijn', zegt de gastschrijver die vandaag de Verwey-lezing geeft. 'Maar de literatuur niet'

8

14

Belachelijk spannend Hij verruilt Triggerfinger voor 65-koppig orkest

Bericht vanuit het Mindfulness Op safari tijdens de Student Well-being Week: van opbeurende berichten op 'Acts of Kindness'-pilaren en gezellige hangplekken tot prikkelarme ruimtecapsules met het geluid van klaterende regenbuien

4

LITERAIR TALENT OPGELET

Wedstrijd Schrijf een kerstverhaal en win **€250** aan boekenbonnen!

kijk op www.mareonline.nl

Hij hangt weer

Hoe kon een schilderij met daarop rokende oude mannen het middelpunt worden van een rel die zelfs de Tweede Kamer bereikte? Een reconstructie van #kunstgate.

DOOR VINCENT BONGERS

Leiden, dinsdag 8 november, 17:29

'Thoughts?'

Een Leidse promovendus plaatst een foto op Twitter van een schilderij dat in een zaal van het Academiegebouw hangt en vraagt zich hardop af of er geen bordje kan worden geplaatst met daarop een 'ironische of enigszins zelfkritische' boodschap.

Wat op dat bordje had kunnen staan, is dat het werk des aanstoots is gemaakt door Rein Dool (89). Het schilderij toont het college van bestuur uit 1974, onder wie rector magnificus Dolf Cohen. De zes mannen op leeftijd zijn niet al te flatteus afgebeeld en om hen heen kringelt de rook van sigaren.

Het schilderij werd in 1977 aan de universiteit geschenken door de gemeente Leiden. Bij die plechtigheid zei de kunstenaar tegen het *Leidsch Dagblad* dat hij vooraf duidelijk was geweest over de ironische wijze waarop hij de machtige mannen zou afbeelden: "t Worden hondekoppen, zei ik, maar dat gaf niks."

Leiden, woensdag 9 november, 20:06

Er verschijnen antwoorden onder de tweet van de promovendus, onder andere van Leidse bestuurders. 'Persoonlijk vind ik dat het weg mag, en ik verwacht ook dat dat snel gaat gebeuren :)', schrijft rechtendecaan Joanne van der Leun. 'Het grootste deel van mijn carrière heb ik in kamers met mannen en schilderijen met mannen erop gezeten. Ik haat de rook, ook al is die geschilderd.'

Leiden, donderdag 10 november, 17:03

Tijd voor actie! Tijdens een vergadering in het Academiegebouw staan verschillende medewerkers op, onder wie vice-decaan Koen Caminada van FGGA, en halen het schilderij van de haak. Op foto's op Twitter is te zien dat ook rector magnificus Hester Bijl het werk beethoudt.

Als de rokende mannen eenmaal op de grond staan, volgen er triomfantelijke reacties. 'Immediate action was taken today @UnilLeiden :)', tuitert Van der Leun. Caminada plaatst een fo-

to van het schilderij dat omgedraaid tegen de muur staat, en typt erboven: 'Done!' 'De rector was er inderdaad bij', zal universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke later erkennen. 'Ze maakte deel uit van de vergadering.' De 'spontane en ludieke actie met een knipoog' was echter van andere medewerkers. 'Mogelijk heeft ze het werk aangeraakt maar ze behoorde niet tot de personen die het van de muur hebben gehaald.'

Dordrecht, maandag 14 november, 10:50

De vrouw van Rein Dool neemt de telefoon op. Na enig speurwerk vindt ze de schilder ergens in hun huis in Dordrecht. De kunstenaar is woedend over het verwijderen van zijn schilderij. 'Het is verschrikkelijk. Hij vindt het 'belachelijk, bespottelijk en kortzichtig dat er een paar idioten niet blij mee zijn dat er rokende mannen op staan. De universiteit blameert zich hier echt mee.'

Als dit werk niet meer is toegestaan 'dan kun je alle schilderijen die vroeger gemaakt zijn wel weggooiden', vervolgt hij. 'Er staat altijd wel iets op wat nu niet meer mag. Ik vind dat het weer moet worden teruggehangen. Als dat niet gebeurt, dan schenken ze het maar terug aan mij.' Toen hij het college schilderde, waren alle bestuurders mannen, zegt hij. 'Dat is veranderd, en dat vind ik ook heel goed. Het schilderij is een tijdsbeeld. Ik hou de bestuurders juist een spiegel voor.'

De ophef heeft ook zo zijn voordelen: op zijn 89ste beleeft hij zijn doorbraak bij het grote publiek. 'Er is nog nooit zoveel aandacht voor een werk van mij geweest.' *De Telegraaf* en *Nos* schrijven over hem. 'Een van de beste werken', kopt *NRC* over zijn schilderij. Die avond is hij glunderend te zien in *Nieuwsuur* en als gast bij *Op1*.

Amsterdam, maandag 14 november, 11:10

'Waar zou u nou over bellen?'

Job Cohen, voormalig staatssecretaris, burgemeester van Amsterdam, pvda-leider en zoon van de gepretendeerde rector Dolf, neemt de telefoon op met een retorische vraag. 'U wilt vast een reactie op het verwijderde schilderij. Ik ga even met mijn broer Floris overleggen.'

Een half uur later belt hij terug: 'U kunt zo post van mij verwachten.'

De broers sturen een brief aan het college van bestuur en *Mare*. Daarin schrijven 'de zonen van een uwer voorgangers' op vrolijke toon dat ze 'uitermate nieuwsgierig zijn naar de redenen van deze verwijdering'. Volgens hen geeft het kunstwerk 'niet alleen een fraai inzicht in de toenmalige tijdgeest, maar heeft het op even fraaie wijze de geest gevangen waarmee de toenmalige Rector Magnificus zijn ambt vervulde'.

Ze stellen voor om het college van bestuur bij te spijkeren over het werk. 'Daarom leek het ons een goed idee u aan te bieden dat wij beiden - inmiddels een stuk bejaarder dan de "oude mannen" op het schilderij - in de vorm van een beknopt college van zeg een kwartier - mag ook iets langer - ons licht laten schijnen over dat schilderij en de context ervan.'

Den Haag, maandag 14 november, 14:13

De ophef heeft de Tweede Kamer bereikt. 'Dit is een dramatische nieuwe episode in de woke-elende', zegt pvv-Kamerlid Martin Bosma tijdens een vergadering van de Kamercommissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. 'De universiteit die

altijd zo pocht met Cleveringa blijkt geleid te worden door bange wezens die niet weten hoe snel ze moeten buigen voor de totalitaire verlangens van linkse sneeuwvlokjes. Wat vindt deze D66-staatssecretaris daarvan?'

'Ik ga niet over de kunstinstelling van universiteitsgebouwen', reageert Gunay Uslu, staatssecretaris voor Cultuur en Media. 'Dit is een zaak voor Leiden zelf.'

Na aandringen van Bosma zegt ze echter toe contact op te nemen met Leiden en 'dit debat onder de aandacht te brengen van de universiteit. Ik zet dan niet in op wat er met het schilderij moet gebeuren'.

'De rector was er inderdaad bij. Ze heeft het werk mogelijk aangeraakt, maar niet weggehaald'

De vvd stelt Kamervragen. Parlementariër Harte van der Woude vraagt aan onderwijsminister Dijkgraaf onder andere of hij het ermee eens is dat 'een schilderij verwijderen zonder debat (...) puur vanwege het geslacht en huidskleur van de afgebeelde mensen, een vorm van zowel seksisme als racisme is'.

Leiden, dinsdag 15 november 13:55

Blijkbaar maakt het schilderij iets te veel los. Het college van bestuur komt met een strategische terugtrekking.

'We zien de actie als een startpunt voor een inhoudelijke discussie, maar we maken nu even pas op de plaats', laat collegevoorzitter Annetje Ottow weten via de site van de universiteit. 'We zullen het werk tijdelijk weer terughangen.' 'Het is een indrukwekkend kunstwerk en we zijn trots op de bestuurders van toen die erop staan afgebeeld', aldus de collegevoorzitter. Maar: 'Niet iedereen voelt zich door dit beeldbepalende werk gerepresenteerd', vervolgt ze. 'De spontane actie stemt tot nadenken. Inclusiviteit is een van onze belangrijke opdrachten.' Daarom gaat een 'divers samengestelde commissie uitzoeken wat de beste aanpak is om het werk beter tot zijn recht te laten komen'.

Leiden, dinsdag 15 november, 16:28

'Het staat nog omgekeerd tegen de muur', tuitert universiteitshistoricus Pieter Slaman. En inderdaad, het schilderij is nog niet opgehangen. Er zijn wel twee paaltjes met daartussen een koord voor gezet. Dat is tijdelijk, laat woordvoerder Van Overbeeke weten. 'Wie woensdag langs het Academiegebouw fietst, zal het schilderij echt weer aan de muur kunnen zien.'

Leiden, woensdag 16 november, 09:02

Telefoon van de universiteitswoordvoerder: 'Hij hangt!'

Als niemand je versiert, moet je dat zelf doen

Met brakke oogjes je tas (het liefst van The North Face) pakken met twee studieboeken, een pakje sigaretten, een met water gevulde Doppe, een pakje brood (of nee, laat maar, deze is beschimmeld, ik haal wel een tosti) en je LU-pas voor een dagje in de universiteitsbibliotheek. Het is allemaal zo vanzelfsprekend; rite de passage van elke Leidse student die de UB ontdekt heeft. Soms duurt deze ontdekking wat langer dan gepland, maar als je dit gemeengoed eenmaal kent, is het net alsof je een hondje bent dat zich een vast plasplekje heeft eigengemaakt. Voor onze generatie is het vanzelfsprekend, maar bij de stichting van de universiteit was een bezoekje aan de bieb wel iets anders, zo las ik dit weekend in het mieterse boek *The Library: A Fragile History* van Andrew Pettegree en Arthur der Weduwen. Het verblijdde me dat de Leidse bibliotheek er uitgebreid in werd beschreven. Helemaal gezien die alledaagseheid van zo'n UB-bezoekje nogal verschilde met tegenwoordig.

Ik noem maar: aan het begin van zeventiende eeuw waren de openingstijden nogal karig en golden er heel wat regeltjes voor bezoekers. Waar nu de bibliotheek vrijwel dagelijks tot middernacht open is, konden studenten er in het jaar 1630 maar vier uurtjes terecht, verdeeld over twee dagen. In die tijd lees je hooguit enkele hoofdstukken - als je al toegang kreeg tot het boekwerk dat je zou willen bestuderen. Dat zat namelijk vast aan toezien en de kans was groot dat iemand anders het aan het doorbladeren was. Bijkomend nadeel: je moest ook nog eens staan.

Boeken waren schaars en vooral heel duur, de boekdrukkunst stond nog in de kinderschoenen. Vandaar dat het handelje in uittreksels en aantekeningen van boeken heel aardig liep. Er waren toen dus eigenlijk al een soort SL-verslagen zoals we die nu hebben. Nee, studeren in de universiteitsbibliotheek was vrijwel onmogelijk in die tijd, hoewel gekibbel en gebrul van samenzittende cordialen en dispuuten toenmalige studenten dan weer vreemd was. Ironisch genoeg had dat tot begin achttiende eeuw wel gemogen, gezien toen pas de stilte-regel in bibliotheken ingevoerd werd.

Paradoxaal genoeg werden de bibliotheken later in de achttiende eeuw steeds meer gezien als een plek om samen te komen waardoor de steeds groter wordende boekencollecties aan de achterkant secundair waren. Boeken als accessoires, zal ik maar zeggen, terwijl mannen zich hadden opgekaalfaterd met prikken en veelkleurig kleidij om samen wat af te ouwehoeren.

Ik spreek best veel mensen die anno nu vrijwel hetzelfde doen: ze doen hun best qua voor-komen voordat ze naar de UB gaan, gekleed alsof het een soort modeshow is. Daar heb ik mezelf ook weleens schuldig aan gemaakt. Maar ja, als niemand je versiert, kun je het net zo goed zelf doen. Die ervaring van een universiteitsbibliotheek is voor studenten dus eigenlijk niet veranderd.

Olaf Leeuwis is student International Relations

Universiteit stelt besluit over slimme camera's uit

Het besluit of de slimme camera's boven alle ingangen van universitaire gebouwen en collegezalen weer worden aangezet is uitgesteld. Het onderwerp zou volgende week in de universiteitsraad worden behandeld, maar wordt later besproken.

DOOR MARK REID

Mare onthulde vorig jaar dat de camera's grote veiligheidsgebreken vertoonden en dat de privacy van studenten en medewerkers in het geding kwam.

Na een protestbrief van de universiteitsraad en studentendemonstraties besloot het college van bestuur in december 2021

de camera's uit te zetten voor nader onderzoek. Volgens de agenda die het college van bestuur eerder met de universiteitsraad deelde, zou er in oktober een voorlopig besluit volgen over de camera's. Daarna zou het onderwerp in november en december met de raad worden besproken.

Volgens raadsvoorzitter Bas Knapp is het onderwerp uitgesteld naar de volgende vergadering omdat er geen voorlopig besluit was om advies over uit te brengen. Dat betekent dat er dit jaar geen definitief besluit komt over wat er met de camera's gebeurt. Universiteitswoordvoerder Caroline van Overbeeke bevestigt dat het college van bestuur nog geen besluit heeft genomen.

Live, Laugh, Lipsius ❤️

De mentale gezondheid van jongeren staat onder grote druk en universiteiten zoeken manieren om studenten bij te staan. Mare maakte een rondgang tijdens de Well-being Week en nam plaats in een geheimzinnige, rustgevende ruimtecapsule.

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO'S TACO VAN DER EB

Sien van Woerkom (21, psychologie) gaat zitten aan een van de bijzettafeltjes, pakt een boek uit haar tas en begint te bladeren. 'Ik heb net tentamen gehad, dus ik zit het even door te lezen. Het ging op zich wel goed, denk ik. Nu wacht ik hier op een vriendin.' Ze is blij met 'de woonkamer' en komt hier zeker twee keer per week. 'Gewoon om even te lunchen, en dan weer door. Het is fijn om ergens te kunnen zitten of even te kunnen overleggen als je een project hebt.'

Dat het met mentaal welzijn te maken had, had Van Woerkom nog niet bedacht. 'Ik merk wel dat de universiteit daar iets aan doet: ik krijg er de laatste tijd veel mailtjes over en ik zie soms posters hangen. Maar ik weet eigenlijk niet zo goed wat ze aanbieden.' Dat het gebeurt, vindt ze wel heel erg belangrijk. 'Maar als ik zelf problemen met mijn mentale gezondheid zou hebben, zou ik daarmee niet zo snel naar de universiteit gaan. Ik zou eerst bij vrienden of familie aankloppen en daarna misschien eerder bij een huisarts of psycholoog.'

In de hoek zitten twee studenten onderuitgezakt op de bank. Een van hen is Isee Pieterse (19, psychologie). Zij zit een paar keer per week voor haar colleges in de huiskamer. Voor haar is het een relaxhoek. 'Daarom studeer ik hier ook niet.' Ook zij weet niet precies wat de universiteit verder doet aan studentenwelzijn. 'Maar ik hoop dat ze er juist bij Sociale Wetenschappen wel over nadenken. Het is toch ons vak om daarmee bezig te zijn.'

'Acts of Kindness'-pilaren

Naast de woonkamer staat een 'Acts of Kindness'-pilaar, waar studenten briefjes kunnen achterlaten om hulp te vragen of aan te bieden, of met bemoedigende boodschappen.

De pilaar staat niet in de looproute en heeft nog veel plek voor nieuwe berichten, in tegenstelling tot die in de hal van het Lipsiusgebouw, die wél bijna volhangt.

In plaats van geestelijke reddingsboeien blijken de zuilen vooral dienst te doen als marktplaats voor taalbuddy's: mensen zoeken hulp om Nederlands, Duits, Grieks, Japans of Chinees te kunnen oefenen.

Maar schrijvers stellen ook voor om samen bier te drinken, muziek te maken of te boulderen, of bieden een inspirerende boodschap: 'Live, Laugh, Lipsius'.

Mindfulness

Ook de faculteit Wiskunde en Natuurwetenschappen doet aan mentaal welzijn. Wie de trap naar het Gorlaeusgebouw op loopt maar bovenaan toch afslaat naar de Huygenstoren vindt daar in de koffiehok voor natuur- en sterrenkundigen een...

...tja, wat eigenlijk?

In een verder steriele hal staat een soort houten ruimtecapsule. Voorbijgangers kijken er verbaasd naar. Vaker wel dan niet lezen ze de naam op de bijbehorende banner hardop voor aan vrienden of collega's, soms nieuwsgierig, soms schertsend: 'The Mindfulness'. De missie van deze futuristisch verlichte capsule is als volgt: 'Door momenten van rust te bieden, maakt The Mindfulness deel uit van een grotere missie om studenten in staat te stellen contact met zichzelf te maken, zodat ze een zinvol leven kunnen leiden.' Om dit te bereiken, is het Mindfulness geluidsdeempend, bestaat de binnenkant uit een zachte bank en biedt een aanraakscherm in de wand van de cocon de keuze uit verschillende programma's: van rustgevende achtergrondgeluiden als vallende regen of een ruisende branding tot begeleide ademhalingsoefeningen of sessies met titels als 'Power of Intention' of 'Self Acceptance'.

Rajack Massa (19, informatica) ziet het apparaat na zijn tentamen ook staan. 'Is dit een studeer-pod?' Zodra hij begrijpt dat het apparaat bedoeld is om tot rust te komen, neemt zijn interesse af. 'Dat zou ik niet zo gauw gebruiken. Als ik rust wil, ga ik wel naar huis.' Een uur later komt Frederica Omega (23, verpleegkunde) uit de lift, steekt direct de gang over en stapt met een boek in haar hand naar binnen. Het is de eerste keer dat zij het Mindfulness gebruikt. Lezen bij het geluid van een klaterende regenbui is haar goed bevallen. 'Je kunt het licht instellen en zelf een geluid kiezen, dus je kunt de omgeving perfect maken. Het was heel ontspannend.' 'Ik houd er van dingen tastbaar en voelbaar te maken', vertelt facultaire well-being officer Alexandra Blank. 'Toen ik het Mindfulness tegenkwam op een congres over inclusief onderwijs, was ik meteen enthousiast. Het heeft even geduurd, maar sinds september is hij in gebruik. Door de evaluatievraag aan het eind van iedere sessie weten we dat ten minste 300 mensen hem hebben gebruikt. Van hen is 90 procent positief over het effect. Ik heb ook van veel studenten gehoord dat ze blij zijn met de prikkelarme omgeving. Ik hoop dat het voor veel studenten een uitkomst is: onze faculteit is bovengemiddeld neurodivers. We hebben het Mindfulness nu voor een jaar gehuurd, maar als het bevalt, kunnen we hem kopen.' Wat kost dat? 'Ongeveer 20.000.'

'Je wil meer voor studenten betekenen'

Sinds corona gaat het slecht met de Nederlandse studenten. Het Centraal Bureau voor de Statistiek stelt vast dat vorig jaar 18 procent van de 15- tot 25-jarigen psychisch niet in orde was, tegen 11 procent in de twee jaren daarvoor.

Volgens het kennisinstituut voor geestelijke gezondheidszorg Trimbos heeft de invloed van de coronamaatregelen 'de al bestaande zorg over de mentale gezondheid van studenten' vergroot.

Om het welzijn van jongeren te verbeteren en studievertraging tegen te gaan heeft het ministerie van Onderwijs samen met universiteiten en hogescholen het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) opgezet. Dit programma, ter waarde van in totaal 8,5 miljard euro, bevatte onder andere de eenmalige halvering van het collegegeld in collegejaar 2021-2022. Ook kregen instellingen geld om de hogere studentenaantallen door corona op te vangen en om te investeren in onder andere studentenwelzijn.

Leiden organiseert sinds vorig jaar een Student Well-being Week, naast andere initiatieven. In hoeverre dat de problemen oplost, is de vraag. Birgit Schouten (23, technische natuurkunde & rechten), initiatiefnemer van RECONNECT, een project om studenten aan elkaar te koppelen voor mentale steun, is sceptisch. 'Het is een lastige situatie, die je als universiteit misschien

niet helemaal kan oplossen. Hoe maken we studeren voor iedereen mogelijk? Nu worden er vaak groepjes lotgenoten bij elkaar gezet, die benoemen hoe moeilijk het is, maar er gebeurt vervolgens niks.

'Dat de universiteit bezig is met blijvende acties, vind ik heel nice. Ik liep lang dagelijks bij de GGZ. Daar zouden dit soort initiatieven goed werken, want daar is veel persoonlijke begeleiding, maar ik weet niet of dat aan de universiteit ook zo is. Met zo'n hoeveelheid langlopende studenten zou ik bezwaard zijn om bijvoorbeeld een Mindfulness te gebruiken.'

Ook Blank zou graag meer begeleiding zien: 'Een belangrijke aanbeveling in het Trimbos-rapport is professionalisering, met name van docenten en studiebegeleiders. Dat kan op allerlei gebieden: communicatie, bewustzijn, een soort eerste hulp bij mentale problemen. Erover kunnen praten is al fijn, maar bij daadwerkelijke actie voel je de steun pas echt: kun je uitstel voor je opdracht krijgen, of extra tijd voor je tentamen? Aan de ene kant zijn daar allemaal regels over vastgelegd, zodat het fair en democratisch gaat, maar aan de andere kant wil je daar misschien meer voor studenten kunnen betekenen.'

Er is in ieder geval genoeg budget, zegt Blank. 'Bijna alle universiteiten hebben moeite het geld van het NPO uit te geven. Gemiddeld zitten we nu ongeveer op 40 procent.'

Laserstralen in de kelder van het oude stadskantoor, klickboksen, linnen tasje beschilderen of workshops volgen met namen als 'Succes met onderhandelen' of 'Taboes doorbreken in mentaal welzijn'. Het kan tot en met vrijdag allemaal tijdens de Student Well-being Week.

Er moet ook een hoop gebeuren, blijkt uit verschillende onderzoeken van de afgelopen jaren. Wat betreft de mentale gezondheid onder studenten is het vijf voor twaalf, waarschuwen meerdere rapporten (zie kader). Universiteiten nemen het onderwerp heel serieus, zo ook Leiden. Naast verschillende well-being officers is er een online zelfhulpportaal, laat programmamanager studentenwelzijn Angela van der Lans weten. Daarnaast worden er locaties ingericht waar studenten elkaar kunnen vinden of juist tot rust kunnen komen. Veel van deze initiatieven moeten nog uitgewerkt of uitgevoerd worden, maar Mare ging kijken op de plekken die er al wél zijn.

De huiskamer

Dinsdagmiddag net na lunchtijd is het niet druk in de aula van de faculteit Sociale Wetenschappen. Er lopen wat groepjes studenten voorbij, maar niemand blijft hangen. In één hoek, waar verschillende banken, tafeltjes en fauteuils zijn neergezet, blijven studenten wél hangen.

Sommigen zitten er nog te lunchen met vrienden, anderen werken er met een laptop op schoot. Aan een van de tafels overlegt een groepje vurig over een opdracht.

‘Ik ben al blij als alle tentamens er liggen’

Bij Rechten bemoeien te veel afdelingen zich met tentamens. Het bestuur wil de organisatie centraliseren in één bureau.

DOOR VINCENT BONGERS

De faculteit wil graag het organiseren van tentamens verbeteren. ‘Heel veel mensen zijn met de tentamens bezig’, zei Ton Liefwaard van het rechtenbestuur tijdens de faculteitsraadsvergadering. ‘Daardoor komt er ruis op de lijn.’

Dat vond personeelsraadslid Gert Jan Geertjes ook. ‘Het proces is kwetsbaar en gevoelig voor fouten. Er zijn veel schakels waardoor het sneller kan misgaan.’ Dat gebeurt soms ook, vertelde hij. ‘Het zijn nooit grote rampen: een vraag die niet lekker gesteld is of een tikfout.’

Liefwaard: ‘Ik hoorde laatst dat een collega in paniek een mail stuurde dat er opnieuw iets niet helemaal goed was gegaan. Dat legt zo’n druk op iedereen. Ook op studenten.’

‘Ik sluit me hierbij aan’, zei personeelsraadslid Tim Verdoes, die ook de logistieke problemen benoemde. ‘Ik ben altijd weer blij dat als ik aankom op het universitair sportcentrum alle tentamens er ook daadwerkelijk liggen.’

Het bestuur heeft het idee opgevat om een bureau op te zetten dat is gericht op het stroomlijnen van het tentamenproces, legde Liefwaard uit. ‘Zo krijg je één eenheid die helemaal verantwoordelijk is voor het organiseren van de tentamens. Dat moet de secretariaten en coördinatoren ontlasten en het Onderwijs Informatie Centrum van de faculteit helpen.’ Het regelen van bijzondere voorzieningen bij tentamens voor studenten met een beperking kan via dat bureau ook verbeteren, verwacht het bestuur. ‘Daar

is altijd gedoe over. Dat wil je niet, want dat is ontzettend vervelend voor alle betrokkenen.’

Opvallend is dat het faculteitsbestuur geld uit de zogeheten kwaliteitsmiddelen wil gebruiken voor het plan, die zijn bedoeld voor het verbeteren van de kwaliteit van onderwijs. ‘De kwaliteitsmiddelen vloeien voort uit het afschaffen van de basisbeurs’, zei Liefwaard. ‘De faculteitsraad, en dan met name de studentleden, moet samen met het bestuur een keuze maken over het verdelen van dat geld.’ Het bestuur ziet onder het thema ‘meer en betere begeleiding van studenten’ daartoe een mogelijkheid.

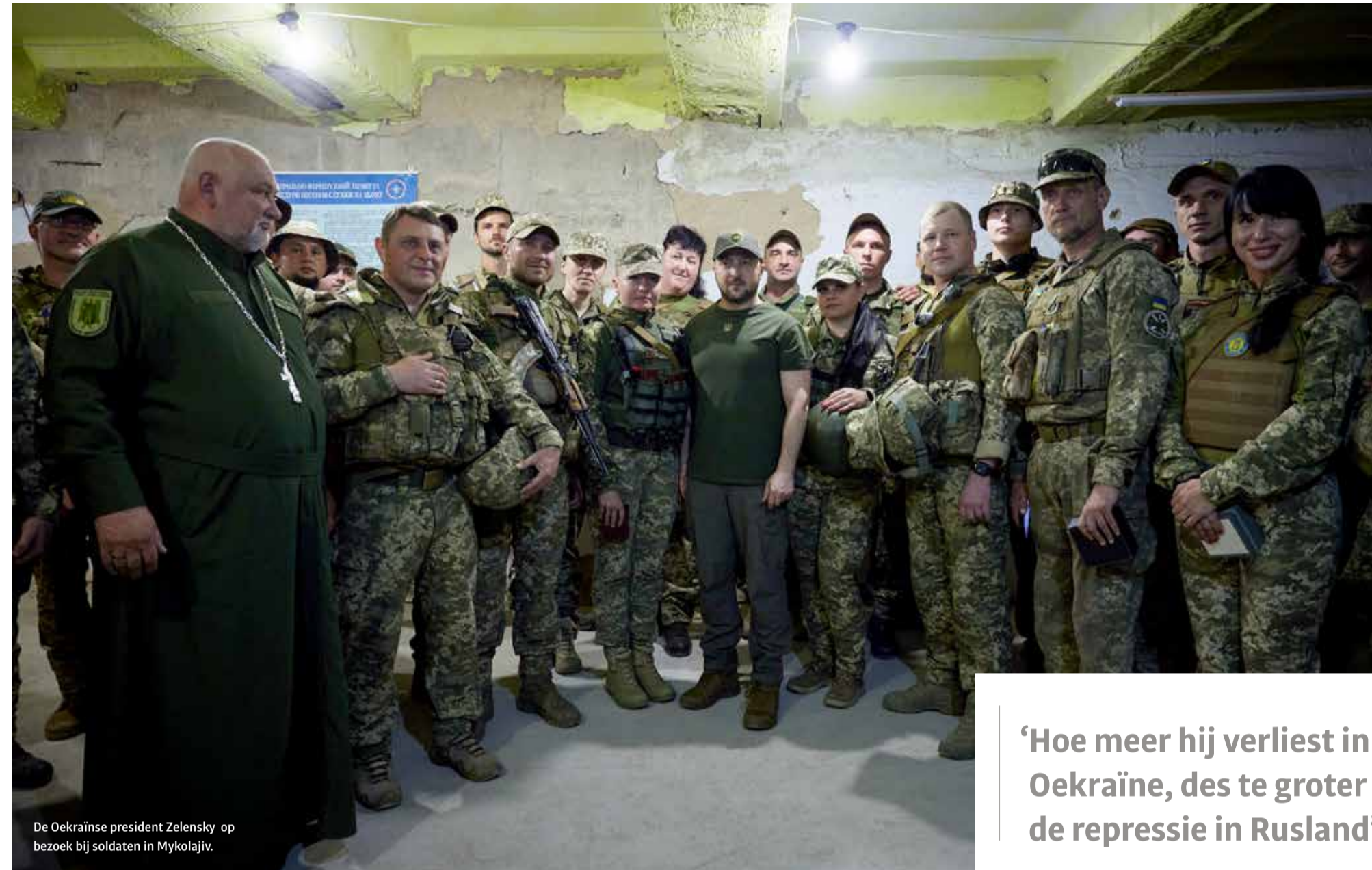
Britt Polderman van studentenpartij LSP wilde weten wat studenten aan het bureau hebben. ‘Waarom valt dit onder “meer en betere begeleiding”? ‘Het is in het belang van studenten om zonder onrust de tentamens te kunnen doen’, reageerde Liefwaard. ‘Verder zijn docenten en secretariaten zo minder tijd en energie

kwijt aan tentamens, met als gevolg dat er meer ruimte is voor andere taken, waaronder de begeleiding. Het is te verdedigen onder dit thema.’

Hij realiseerde zich dat de komst van een bureau het nodige voor docenten zal veranderen. ‘Het gaat betekenen dat zij eerder de tentamens moeten aanleveren. Dat is nog niet zo eenvoudig. Ik ben zelf docent genoeg om te begrijpen wat dat betekent.’

‘Dat zal wel eens een bottleneck kunnen zijn’, vermoedde Verdoes. ‘Elke verandering stuit op weerstand’, reageerde Mirjam Sombroek van het rechtenbestuur. ‘We moeten de basis echter op orde zien te krijgen. Dan wordt het beter en effectiever.’ De faculteitsraad was uiteindelijk overtuigd door het bestuur en ging akkoord.

‘Als tentamens minder tijd kosten, is er meer ruimte voor begeleiding’

De Oekraïense president Zelensky op bezoek bij soldaten in Mykolajiv.

‘Hoe meer hij verliest in Oekraïne, des te groter de repressie in Rusland’

‘Poetin ís oorlog’

De Russische journalist en dissident Mikhail Fishman gaf een lezing over de toenemende autocratie in Rusland. ‘Ik wil alles wat in mijn macht ligt doen om deze oorlog te laten stoppen.’

DOOR MARK REID

‘Het spijt me, ik ben niet zo ervaren in het geven van lezingen’, zegt de Russische journalist Mikhail Fishman vlak voordat hij maandagavond in het Lipsius begint aan een anderhalf uur durend betoog over de afgelopen dertig jaar aan Russische geschiedenis.

Fishman is journalist bij de onafhankelijke Russischtalige televisiezender *Dozhd* (Regen) waar hij het wekelijkse programma *I Tak Dalee* (Enzoort) presenteert. De zender, die al jaren kritisch is op het regime van Poetin, moest na de invasie van Oekraïne afgelopen februari het land ontvluchten. Sindsdien is de redactie verspreid over Riga, Tallinn en Amsterdam, waar Fishman zijn nieuwe thuisbasis heeft.

Toen Rusland Oekraïne binnenviel was Fishman net zijn boek over de vermoorde progressieve politicus Boris Nemtsov aan het afronden, met daarin een geschiedenis van de toenemende autocratie in Rusland. ‘Ik had wel het idee dat er iets stond te gebeuren’, vertelt Fishman na een vraag uit het publiek. ‘Maar als de oorlog dan echt begint, voelt het nog steeds als een diepe schok.’

Volgens Fishman is de oorlog in Oekraïne het resultaat van Poetins obsessie met dat land. Om dat aan te tonen gaat de journalist terug naar de ja-

ren negentig, toen de dictator in de dop razendsnel carrière maakte. Binnen een paar jaar werkte hij zich op van bureaucraat in het Kremlin tot de gedoodverfde opvolger van Boris Jeltsin. Eenmaal in die positie gebruikte hij de oorlog in Tsjetsjenië om zijn machtspositie in het parlement te verstevigen, iets wat Jeltsin nooit was gelukt.

Het leek Poetin voor de wind te gaan, tot hij in 2004 voor het eerst faalde. En dat leidde tot frustratie en escalatie. Aanleiding: de Oekraïense presidentsverkiezingen tussen de pro-Europese Joesjtsjenko en de door Rusland gesteunde Janoekovytsj. Eerst leek Janoekovytsj de verkiezingen te winnen, geholpen door billboards die Joesjtsjenko afbeeldde als Hitler. Maar later bleek er stembusfraude te zijn gepleegd. Onder druk van massale protesten van in oranje gehulde demonstranten – de zogenaamde Oranjerevolutie – stemde de zittende president in met een hertelling. In plaats van Janoekovytsj kwam de pro-Europese Joesjtsjenko aan de macht. Het was Poetins eerste verlies als president, en dat is volgens Fishman lang blijven hangen. Het is in deze tijd dat Poetin van taal verandert: in 2005 noemt hij de uitbreiding van NAVO een bedreiging. In 2008 zegt hij dat Oekraïne geen echt land is. Toch leidt hij opnieuw verliezen als een handelsoorlog in 2013 en het hardhandig neerslaan van de Euromaidan-protesten in 2014 door de pro-Russische president Janoekovytsj niet de uitwerking hebben waar Poetin op hoopt. Opnieuw kiest het land voor Europa, niet voor Rusland. Het staat Oekraïne 3, Poetin 0.

Een laatste poging om Oekraïne meer onder Russisch gezag te krijgen kan niet uitblijven. Na jarenlange escalatie en opgeblazen propaganda kon dat alleen maar oorlog zijn. De manier waarop hij te werk gaat, laat zien dat Poetin wordt gedreven door rancune, aldus Fishman. ‘Hij heeft de invasie voor iedereen geheimgehouden, zelfs zijn eigen staf en adviseurs wisten niet dat hij Oekraïne wilde binnenvallen. Het is zijn obsessie, zijn persoonlijke ambitie. Boris Nemtsov zei het al in 2014, een jaar voor zijn moord: Poetin is oorlog.’

De oorlog verloopt voor hem vooralsnog rampzalig slecht, maar hoe het verder zal gaan met Rusland en Oekraïne durft Fishman niet te voorspellen. ‘Ik weet alleen dat hoe meer Poetin verliest in Oekraïne, hoe groter de repressie in Rusland zal zijn. Ik wil alles wat in mijn macht ligt doen om deze oorlog zo snel mogelijk te laten stoppen. Televisie is daarbij mijn wapen.’

Max ging altijd voorop

Militair Maxim Tokarev, een van de jongeren die *Mare* eerder sprak in een reeks artikelen over de oorlog in Oekraïne, is omgekomen op het slagveld.

DOOR OLEKSANDRA SULYMENKO

Drie jaar voor het begin van de oorlog besloot Max Tokarev (26) zich te voegen bij het Oekraïense leger. Max kwam op 23 oktober om het leven tijdens een gevechtmissie in de regio Donetsk, toen een granaatscherf een slagader in zijn nek beschadigde.

De dood van Max was voor velen een tragedie. Meer dan honderd mensen kwamen afscheid nemen van hem op het Onafhankelijkheidsplein in Kyiv. Een deel van de hoofdstraat werd voor zijn uitvaart afgezet.

Max Tokarev was geboren en getogen in Kyiv. Hij was dol op voetbal. Op school ontmoette hij zijn toekomstige vrouw Anya. Vanaf hun schooltijd waren ze samen: negen jaar en vier maanden. ‘Hij zei altijd dat niemand beter bij hem paste dan ik’, vertelt Anya. ‘Hij hield van mijn familie. En ik vond alles aan hem geweldig. We pasten bij elkaar als stukjes uit een puzzel en we vulden elkaar aan.’ Max vroeg haar in 2019 ten huwelijk, vier maanden voordat hij naar het front ging. Hij was toen al afgestudeerd aan de universiteit en werkte als manager bij een bouwbedrijf. Anya had al een trouwjurk uitgekozen, toen Max opeens zei dat hij een contract had getekend en ging vechten.

‘Natuurlijk reageerde ik negatief’, zegt ze. ‘Ik zei tegen hem dat we uit elkaar zouden gaan als hij ging vechten. Maar voor hem was het heel belangrijk, en ik hield van hem. Ik kon niets anders dan hem steunen.’

Max wilde uiteindelijk de politiek in. Zijn contract zou in maart 2022 aflopen, maar toen de oorlog uitbrak, besloot hij te blijven.

Zijn vrienden zeggen dat hij was geboren om te

vechten. Het feit dat zijn zicht min 6 was en hij asma had, weerhield hem er niet van beroepsmilitair te worden. De laatste maanden was hij commandant van de eenheid. Volgens zijn kameraden ontsnapte hij meer dan eens uit een zogeheten ‘ketel’: een volledige omsingeling die maar weinig mensen overleven.

‘Onze eenheid werd omsingeld in het dorp Krasnaya Polyana, waar we aanzienlijke verliezen leden’, zegt goede vriend Kaban. ‘Onder degenen die daar waren, gaven maar weinig mensen Max een kans om te overleven, omdat hij geen lenzen of bril bij zich had. Nadat de eenheid zich had bevrijd uit de omsingeling bleek het gezelschap in een tweede omsingeling terecht te zijn gekomen. En ook daar kwam Max veilig en wel uit, tegen de verwachtingen in.’

Hij grapte geregeld dat hij hierna alles zou overleven. Eerder werd hij geraakt door een granaatscherf, maar hij wilde geen operatie. Kaban: ‘Hij zei dat het cool zou zijn als een metaaldetector op het vliegveld zou piepen, en hij dan zou moeten uitleggen dat hij scherven in zijn hand had.’ Een week voor zijn dood kwam Max naar Kyiv om zijn verloofde te zien. Ze wandelden, gingen uit, ontmoetten vrienden en Max nodigde iedereen uit voor de langverwachte bruiloft, die in december zou plaatsvinden.

‘Toen hij wegging, bracht ik hem weg en ik was ongeruster dan normaal’, herinnert Anya zich. ‘Ik voelde een soort angst. En om de een of andere reden zat er aldoor een gedachte in mijn hoofd: als hij maar in leven blijft. Dat had ik nog nooit eerder zo gedacht.’

Bijna de hele week daarop nam Max geen contact op: zijn team en hij werden op verkenningsspatrouille gestuurd. Alles ging goed tot de laatste dag van de patrouille, toen de eenheid al aan het terugkeren was naar de basis.

‘Max liet nooit ondergeschikten voor zich uit lopen’, vertelt Kaban. ‘Hij ging altijd voor. Daarom werd hij opgeblazen door een boobytrap, maar redde daarmee wel zijn jongens.’

Abonneer je ook op onze nieuwsbrief

Jaloers op complotten

Met afgunst kijkt gastschrijver Christiaan Weijts naar de impact van samenzweringstheorieën. Vandaag geeft hij de Verwey-lezing over de rol die romanschrijvers in dat ‘narratieve gevecht’ spelen. ‘De werkelijkheid moet veilig zijn, de literatuur niet.’

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN
FOTO TACO VAN DER EB

In het Lipsius heerst stilte. Iedereen zit aan tafeltjes, koptelefoons op, ze komen binnen en klappen de laptop open. Toen ik hier studeerde – dan heb je het over vijftiengintig jaar geleden – was het er heel rumoerig. Laptops en telefoons hadden we niet, dus waren we op elkaar aangewezen om te ouwehoeren.

‘Dat wil ik doorbreken bij mijn studenten. Dus ik dacht: ik ga lekker naar buiten – als ik in Leiden ben, schijnt om een of andere reden altijd de zon. Ik ging langs plekken waar ik iets over heb te vertellen. Ik wilde ze laten zien hoe je met een kleine anekdote een verhaal maakt. Ik vertelde over het Manege-gebouw, waar *Mare* toen zat, en hoe ik daar eens rechtstreeks uit het café kwam en daar ging slapen. Stelt weinig voor, maar is wel leuk om te vertellen. Ze gingen met elkaar in gesprek, het werd levendig, en dat was belangrijker dan de structuur van een verhaal.’

‘Het is het doel ze uit een stramien te krijgen. De universiteit, en waarschijnlijk de hele maatschappij, wil op een bepaalde manier van A naar B. Ook zo’n Albert Verwey-lezing die ik donderdag geef – in het Academiegebouw, vernoemd naar een hoogleraar – is erop gericht om dat op één manier te beleven. Dat wil ik doorbreken.’

‘Er wordt nu een strijd gevoerd die de literatuur aangaat: een narratief gevecht over welk verhaal er verteld mag worden en wie het vertelt. Naast De Zwart, een schrijverscafé in Amsterdam, zit een koekjeswinkel die drieduizend koeken per dag verkoopt. Een oude, authentieke zaak, heel pittoresk, met hout. Maar: het bestaat pas tien jaar. Met *storytelling* laten ze geloven dat dit de authentieke koek is. Dat is de kracht van verhalen, maar veel verhalen in het literaire café eraan toevoegen is stuk slechter dan die koeken.’

Het empathisch complot

Christiaan Weijts (1976) is romanschrijver en columnist. Als gastschrijver van de Universiteit Leiden geeft hij, naast wekelijkse gastcolleges, op donderdag 17 november de Albert Verwey-lezing.

Hij studeerde in Leiden, werkte jaren als *Mare*-redacteur en debuteerde in 2006 met *Art. 285b*, een roman over een stalkende pianoleraar met een verknipt beeld van vrouwen, een liefde voor componist Scarlatti en een voorkeur voor jonge meisjes, die verliefd wordt op een stripper en haar niet kan loslaten. De titel verwijst naar de stalkingswet, waar Weijts net als de hoofdpersoon mee te maken kreeg. Hij baseerde delen van het boek op die ervaring.

Weijts won in 2006 de Anton Wachterprijs, voor beste debuut. Hij schreef daarna nog zeven romans, die hem meerdere literaire prijzen opleverden, waaronder de Gerard Walschaprij (voor zijn tweede boek *Via Cappello 23*), en nominaties voor onder andere de Ako Literatuurprijs en de Libris Literatuur Prijs. Momenteel is hij vaste columnist en essayist voor *NRC*.

Christiaan Weijts, *Het empathische complot*. Albert Verweylezing, donderdag 17 november, Academiegebouw, 20.00 u, €7,50

‘Ik heb het idee dat op de universiteit een sfeer van correctheid heerst’

‘Zo werkt het ook met complottheorieën. Dat zijn de meest idiote vertellingen. In Bodegraven gingen mensen naar het kerkhof omdat er pedofiele séances zouden worden gehouden. Er zijn rechtszaken over gevoerd. Dat zijn verhalen waar een romanschrijver met afgunst naar kan kijken – de mensen dóen er iets mee. Het heeft impact.’

‘Maar wat is dan het verschil met fictie? Schuift dat ook die kant op? De literator als activist: met literatuur reddend we het klimaat, helpen we vluchtelingen, geven we ongehoorden een stem, herschrijven we de geschiedenis, dekoloniseren we het, zoals je in de kunstwereld ziet.’

‘Ik heb het idee dat op de universiteit een sfeer van correctheid heerst. Dan wordt het gevaarlijk, want dan bedrijf je storytelling, geen literatuur. Literatuur maakt complex, storytelling wil iets bereiken.’

‘Neem dat schilderij in het Academiegebouw. Dat moest weg, want er staan witte sigaarrokende mannen op. De ophef is overdreven, want die wordt gerund door mensen die het geen reet kan schelen wat voor schilderij daar hangt. Maar het automatisme waarmee het gebeurde zegt iets over onze tijdgeest, want er werd niet gepraat over wie er op staat: Dolf Cohen, oud-rector en vader van Job, die daar wordt geëerd.’

‘Het is op zich terecht als je zegt dat je niet alleen maar rokende witte mannen aan de muur wil – maar je zou een klein debatje kunnen hebben, al is het tussen de mensen zelf. Wat doen we: een ander schilderij er naast? Een bordje eronder?’

‘Dat zou een interessant gesprek zijn geweest. Nu was het een voldongen feit: onmiddellijke actie, meteen weg. Het is geen gesprek, maar een strijd. Wie zal hem winnen?’

‘En toch is het interessant dat zo’n schilderij, waarvan niemand iets wist, opeens weer relevant wordt. Dat kan je ook weer omarmen en koesteren, wat gaan we ermee doen? Dat is creativiteit die ontbreekt bij rechtlijnigheid.’

‘Mijn debuut *Art. 285b* gaat over een stalker en zou nu heel andere reacties krijgen, vooral na de MeToo-beweging. Maar of ik het nu nog zou schrijven? Lastig om te zeggen. Ik ben zelf ook ouder geworden, dus met andere dingen bezig. Ik vind wel dat het moet kunnen. Het college na het mijne gaat over Jan Wolkers. Daarin vraagt de docent: hoe kijken jullie er nu naar? Mijn boek is nog maar uit 2006, en ging een stuk minder ver dan Wolkers.’

‘Stond het woord “neger” er echt nog in? In 2006? Dat zou ik nu niet meer gebruiken, dat doe je niet meer. Hoewel: het kan daardoor ook interessant zijn. Herman Brusselmans gebruikt het nog wel. Hij zoekt precies die grens op, de *sweet spot* – bruuskeren, maar toch je publiek bij je houden. Youp van het Hek die “pishicht” zegt, is niet meer provocerend, en ook niet leuk meer. Je voelt dat het *booring* is.’

‘Het gaat mij om context. We leven in een tijd van letterlijkheid: het gaat meer om de woordjes dan de intentie. We kijken niet meer onder de oppervlakte, naar dubbelzinnigheden en ironie. Het wordt verknipt en op internet geplakt. Als je nu een pagina uit mijn eerste boek zou fotograferen en op internet zet, is het niet duidelijk wanneer en in welke context het is geschreven, het gaat alleen om dat ene woord.’

‘Dat we het nu anders lezen, is juist interessant. *Lolita* lezen we ook anders dan destijds. Maar we moeten het niet meteen uit de canon verwijderen, posters van Wolkers verscheuren. Als het goede werken zijn, hebben ze ook in een andere tijd zeggingskracht. *De getemde feeks* van Shakespeare kan je als heel vrouwonvriendelijk zien, maar ik heb ook een feministische uitvoering gezien. *NRC* noemde mijn boek destijds juist ‘een feministische tsunami’. Omdat ik ook het nut van de man ter discussie stel.’

‘Ik weet niet of het door sociale media komt, maar de communicatie is rechtlijnig geworden: informatie moet zonder wrijving van de ene naar de andere kant. Dan moet het dus geen dubbelzinnigheden bevatten, een duidelijke boodschap, en de juiste woorden. Geen zijspelingen. Aan die tendens moet literatuur tegenwicht bieden.’

‘Het is een dictatuur van het letterlijke: mensen pakken op woordjes. Je wordt er minder onbevangen door. Die discussies over te wit of te zwart... ik hoop dat het iets tijdelijks is. Het is belangrijk dat ze gevoerd worden, maar het is ook een beetje beperkt. Ik denk dat literatuur over veel meer dingen gaat. Over het zoeken naar ongemak. Het moet schuren en ontregelen. De werkelijkheid moet veilig zijn – maar de literatuur niet. Je moet toch ergens nog onveilig zijn, en worden geconfronteerd met iets wat je niet wilt.’

Hoe verwachtingen soms schoolcijfers kunnen bepalen

Meisjes zijn beter in taal en jongens in wiskunde. Toch? Promovendus Laura Doornkamp onderzocht de rol van deze genderstereotypen en genderrepresentatie in het voortgezet onderwijs, en de invloed daarvan op de prestaties van leerlingen. Op 23 november spreekt op een symposium over genderstereotypen.

DOOR SUSAN WICHGERS

Kloppen die stereotypen?

'Nee, maar dat is wel afhankelijk van aan wie je het vraagt. Wetenschappers die het brein van mannen en vrouwen onderzoeken, zeggen dat er wel degelijk verschillen zijn. Maar er zijn ook wetenschappers in dat veld die die verschillen juist niet vinden.

'Sociaal psychologen stellen dat genderstereotypen grote gevolgen kunnen hebben voor de interesses, keuzes en prestaties van kinderen. Dat resulteert in genderrollen die stereotypen weer bevestigen. Ik zou zeggen: genderstereotypen zijn niet per definitie waar. Het is denk ik niet zo dat jongens worden geboren met een natuurlijke aanleg voor wiskunde en meisjes voor taal.'

Wat heeft u precies onderzocht?

'Ik heb gekeken naar hoe de prestaties van meisjes en jongens in het voortgezet onderwijs worden beoordeeld door docenten van hetzelfde geslacht, bij vakken waar negatieve genderstereotypen heersen. Voor meisjes zijn dat wis- en natuurkunde en voor jongens Nederlands en Frans.

'De verdeling van vrouwelijke en mannelijke docenten is extreem scheef'

'Ik heb data van 50.000 leerlingen bekeken, en heb daarna ingezoomd op de leerling-docentrelatie. Wat voor effect heeft het op het zelfvertrouwen van een leerling, als ze een docent van hetzelfde of juist het andere geslacht voor de klas hebben staan? En vanuit het perspectief van de docent: welke verwachtingen hebben zij van jongens en van meisjes?'

En?

'Uit mijn studies blijkt dat stereotypen een rol spelen, zowel bij leerlingen als docenten. Die ideeën kunnen effect hebben op prestaties. Ik heb een nakijkexperiment uitgevoerd met toetsen van jongens en meisjes van dezelfde kwaliteit, om te zien of docenten die verschillend nakijken. Over het algemeen worden meisjes en jongens niet anders beoordeeld, maar er zijn grote individuele verschillen. Sommige docenten geven wel twee punten meer aan jongens of meisjes. Dus aan beide kanten zaten grote verschillen.

'De docenten die wel dat verschil maakten, bleken bepaalde verwachtingen te hebben. Ze zijn geneigd om meer punten toe te kennen als ze denken dat meisjes of jongens meer talent hebben in hun vak.

'Zulk nakijkgedrag produceert cijfers, en die spelen een centrale rol in ons onderwijssysteem. Op basis daarvan worden heel belangrijke beslissingen gemaakt: overgaan, blijven zitten, toegelaten worden tot een vervolopleiding. We gaan ervan uit dat een cijfer een objectieve maat is, maar het bestaat dus uit meer dan alleen prestaties. Daar moeten we wat mee.'

Waarom is dat zo belangrijk?

'In Nederland hebben we het idee dat we vrij progressief zijn en dat iedereen kan zijn wie die wil zijn. Tegelijkertijd wordt er nog heel erg veel deeltijd gewerkt door vrouwen en voor heel stereotype opleidingen en beroepen gekozen. Ook op de middelbare school zie je dat de verdeling van vrouwelijke en mannelijke docenten over vakken extreem scheef is, veel schever dan in andere landen.

'Dat is problematisch als dat invloed heeft op keuzes van leerlingen. En dat is zo. Zorg en onderwijs zijn bijvoorbeeld overwegend feminie sectoren en ICT heel masculien. Vrouwen hebben daar nadeel van, want de banen in feminie sectoren hebben over het algemeen minder status en een lager inkomen. Daarbij is het belangrijk om gemengde teams te hebben: dan krijg je uiteindelijk inclusievere producten, besluitvorming en beleid.'

De rol van genderstereotypen in het voortgezet onderwijs, symposium Woensdag 23 november, 19.00-21.30, Wijnhaven Toegang gratis, aanmelden via de website

Door lichamen fietsen

Wetenschappelijk illustrator Sebastiaan Blankevoort (66) neemt na dertig jaar en duizenden anatomische illustraties afscheid van het LUMC en Naturalis. 'Een prostaat kun je nooit mooi fotograferen.'

DOOR SEBASTIAAN VAN LOOSBROEK
FOTO MARC DE HAAN

In de werkplaats van zijn Haarlemse woning heeft wetenschappelijk illustrator Sebastiaan Blankevoort (66) op twee lange tafels een klein deel van zijn werk tentoongespreid. Ook op zijn bureau liggen stapels tekenwerken in een boekenkast staat een reeks proefschriften en boeken met zijn bijdragen. Zijn vader, binnenhuisarchitect van beroep, dacht eerst dat zijn zoon timmerman zou worden, vertelt Blankevoort. 'Ik zag hem thuis op de tekenafdeling altijd tekenen met van die Rotring-pennen, heel dunne pennen waarmee je bouwtekeningen kan maken. Ik zat daar met grote ogen naar te kijken.'

Voor zijn verjaardag - 'ik denk dat ik acht werd' - kreeg hij zo'n pen. 'Op het moment dat ik niet hoefde te leren, zat ik landschappen en dieren te tekenen. Ik was al vroeg gefascineerd door de natuur en anatomie en was veel in de duinen te vinden. Daar vond ik een schedeltje van een vogel, dat ik natekende.'

Op zijn achttiende ging Blankevoort naar de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam. Na zijn afstuderen kon hij meteen aan de slag voor *NRC Handelsblad*, waar hij tekeningen van planten maakte voor een plantenrubriek. Voor diezelfde krant maakte hij illustraties bij artikelen. Ook tekende hij veel educatief werk voor de Nederlandse Onderwijs Televisie en voor biologieboeken van Thieme Meulenhoff.

In 1990 zag hij een advertentie in de krant: de afdeling anatomie en embryologie van het Leids Universitair Medisch Centrum zocht een medisch illustrator. Hij besloot te solliciteren en werd aangenomen. 'Ik vond het heel bijzonder om zomaar in die medische wereld te stappen. Het kostte wel enige tijd om me het jargon eigen te maken.'

Om zijn werk goed te kunnen doen, moest hij het onderwerp eerst goed begrijpen. 'De opdrachtgevers, vaak medisch specialisten en anatomen, vertelden me er alles over, ik dook echt de diepte in.' Vervolgens maakte hij een schets, die hij na inzage door de specialisten aanscherpte waar nodig en waarvan het eindresultaat verscheen in een wetenschappelijk artikel of medisch proefschrift.

Hij laat een tekening zien van de binnenkant van het oor. 'Dit is op microscopisch niveau getekend. Om dit te kunnen, moesten anatomen me eerst gedetailleerd uitleggen hoe het eruitziet.' Ook deed hij zelf research en ging op jacht naar afbeeldingen. 'Of ik mocht komen kijken in de snijzaal van onze afdeling om ter plekke een schets te maken.'

Hij herinnert zich een opdracht die hij 'niet zo leuk' vond. 'Ik heb een paar dagen met een preparaat van een misgeboorte voor mijn neus gezeten. Het zat in een pot. Er werd toen veel onderzoek gedaan naar aangeboren hart- en hoofdafwijkingen. Met deze misgeboorte was van alles mis. Ik heb de foetus toen heel exact nagetekend.'

Uit een stapel haalt hij een reeks illustraties tevoorschijn van een baarmoeder met gezwellen waarbij op elke tekening een andere handeling staat afgebeeld. 'Hiermee liet ik zien hoe je het best huidvergroeiingen en kankergezwellen uit de baar-

'Een tekening is een opstapeling van vele momenten en manieren van kijken'

moeder kan halen met minimaal invasieve operatietechnieken.' Door de jaren heen is zijn medische kennis dan ook behoorlijk toegenomen. 'Ik fietste door het hele lichaam heen.' Voor het LUMC tekende hij uitsluitend de menselijke anatomie, maar in 1993 ging hij ook dieren illustreren voor Naturalis. 'Mijn wens kwam uit. Het was de fantastische combinatie die ik altijd al in mijn hoofd had.'

Hij begon met sprinkhanen en maakte veel zogenoemde stip- en stip- en stip- tekeningen. 'Dat is een oude techniek waarbij je met stipjes de suggestie van licht en schaduw creëert. Omdat het zwartwit is, was het ook goedkoop om te drukken.'

De intrede van de computer zorgde voor een kentering. 'We zijn daar vroeg mee begonnen, ik denk halverwege de jaren negentig. Er waren ook puriteinse illustratoren die afhaakten en wat anders zijn gaan doen. Maar ik vond het fantastisch en ging er graag in mee. Het maakt alles veel minder arbeidsintensief: je kunt makkelijk aanpassingen doen en de suggestie wekken van diepte, schaduw en lichtval.'

Maar soms wordt toch nog de voorkeur gegeven aan handmatig werk. Onlangs maakte hij een aquarel voor de nieuwe atlas van de waterkevers. 'Dat vinden ze mooier dan een computertekening.'

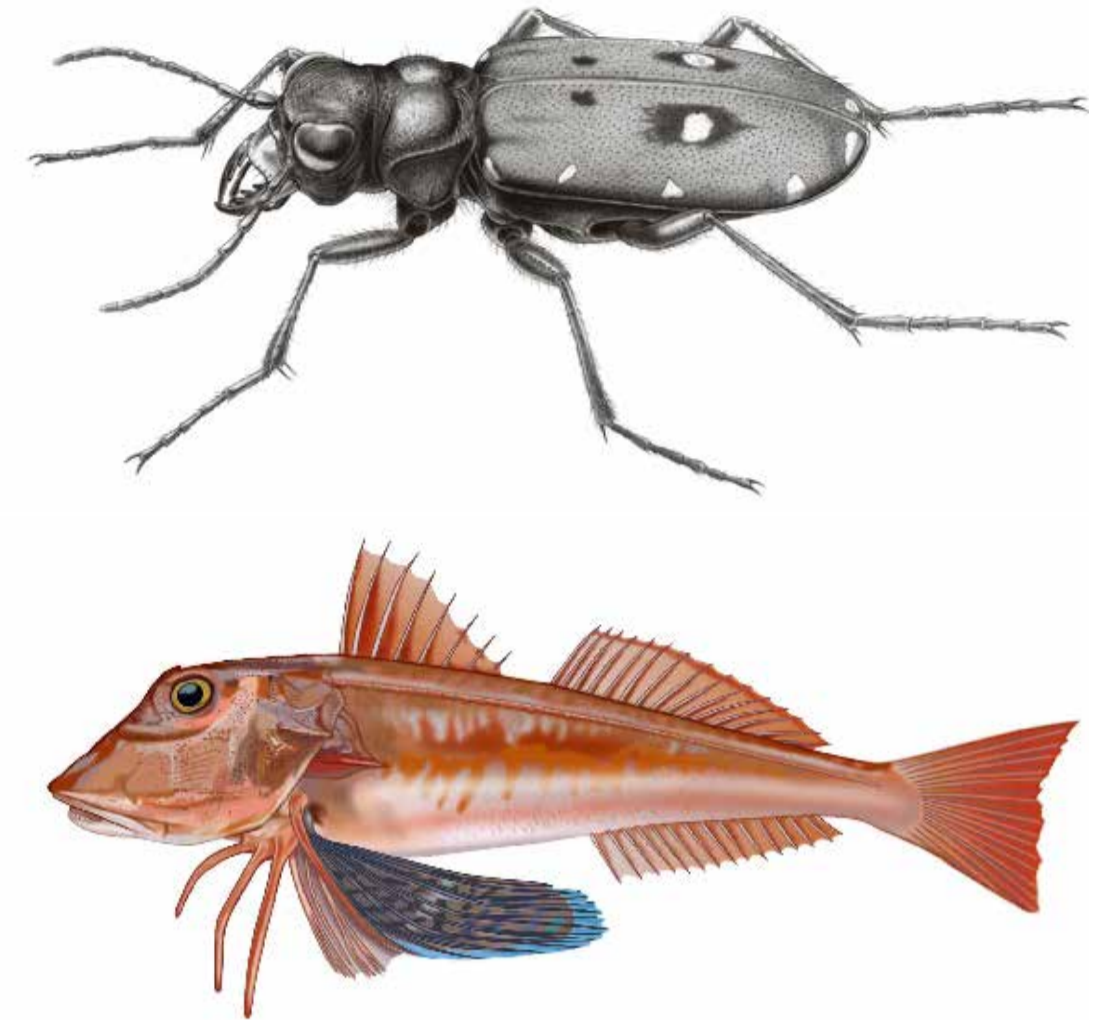
Wat is de waarde van zijn vak? Of anders gezegd: wat maakt tekeningen beter dan foto's? 'Een foto is een momentopname, een tekening is een opstapeling van vele momenten en manieren van kijken. Met fotografie kun je tegenwoordig ook ver komen. Maar voor het determineren van dieren of planten is tekenen beter: het menselijk oog kan dingen weglaten of juist uitlichten. Bovendien komen de insecten die onderzoekers uit de natuur meenemen altijd verfromfaaid, met kromme pootjes, aan. Als je daar een tekening van maakt, maak je er een mooi beestje van.'

Maar ook om het inwendige lichaam goed weer te geven blijven illustratoren nodig, vindt Blankevoort. Hij laat een paar tekeningen zien van de voor-, zij- en achterkant van de prostaat. 'Dat kun je niet mooi fotograferen.'

Na dertig jaar en 'een paar duizend' tekeningen gaat hij volgende week met pensioen. Tot zijn spijt wordt hij niet opgevolgd: het LUMC en Naturalis gaan voortaan met freelancers werken. 'Vanwege bezuinigingen willen ze niet meer een illustrator intern opleiden. Dat vind ik erg jammer, want zo iemand leert gaandeweg goed met wetenschappers omgaan. Je raakt op elkaar ingespeeld. Bij een freelancer zal dat niet zo vlot verlopen. Dat gaat ten koste van continuïteit.'

Zelf zal hij af en toe ook nog worden ingehuurd, maar hij wordt geen gastmedewerker. 'Daar was helaas geen plaats voor.'

Waar is hij het meest trots op? Na een denkpaauze: 'De postzegelserie "Leven in de Noordzee" vond ik fantastisch om aan mee te werken. Postzegels maken is voor illustratoren de kroon op je werk. Als je illustratie op een postzegel terecht komt, dan ben je het heertje.'

Besluitvaardig en gezellig. Zo kun je het bestuur van kinderopvang de Kattokop omschrijven.

Het bestuur is op zoek naar een bestuurslid (secretaris)

We zoeken iemand die een goede bijdrage kan leveren aan een bestuur op afstand (onbezoldigd). Het bestuur bestaat uit maximaal 5 personen. Samen stellen we de kaders van het beleid vast en houden we – op hoofdlijnen – toezicht op de gang van zaken binnen de organisatie. We zijn een bestuur op afstand. Vergaderen doen we doorgaans 4 keer per jaar met de directeur. Daarnaast gaan we 1x per jaar uit eten. Bestuursleden worden voor een periode van 3 jaar benoemd en dit kan eenmaal verlengd worden.

Omdat kinderopvang in beweging blijft (ook in politiek Den Haag) hebben we een voorkeur voor iemand met een juridische en/of communicatieve achtergrond. Maar we zijn vooral op zoek naar inzet en enthousiasme.

Stichting Kinderopvang de Kattokop is de oudste kinderopvang in Leiden en biedt opvang aan zo'n 90 kinderen van 0 tot 4 jaar. Deze opvang is exclusief voor kinderen van ouders die als medewerker of student verbonden zijn aan de Universiteit Leiden. Ouders zijn al jaren ontzettend tevreden; de Kattokop behaalde afgelopen jaren de hoogste tevredenheidsscore van de Regio Zuid-Holland.

Meer informatie?

Kijk op onze website www.dekattokop.nl en mail of bel met onze voorzitter

- Harry Sistermans, 06 - 523 51 517 of sistermans@casema.nl of met onze directeur
- Ellen Buschman, 071-5176363 of e.buschman@dekattokop.nl

Belangstelling?

Stuur per email een korte motivatie met uw CV naar info@dekattokop.nl

Onvergeeflijk onwetend

Vorige week gebeurde er iets opmerkelijks aan deze universiteit. Een schilderij van kunstenaar Rein Dool met daarop enige oudere rokende heren werd terstond verwijderd en omgedraaid tegen de muur neergezet, klaarblijkelijk nadat een aanwezige kritiek had geuit op het schilderij omdat het niet vergezeld ging van een ironische of zelfkritisch schrijven en daarom een onduidelijk signaal uitzond. Rechtendecaan Joanne van der Leun twitterde euforisch dat 'Immediate action was taken today @Leidenuniversity :-)!', een sentiment dat werd versterkt door vice-decaan Koen Caminada van de faculteit Governance and Global Affairs die onder een foto van het in ongenade gevallen en nu omgedraaid portret 'Done!' twitterde. Ik neem aan dat degene die aanstoot nam aan het schilderij wist waar ze naar keek, namelijk naar de eerste generatie bestuurders onder de nieuwe wet van 1970, bestuurders die de universiteit toen democratischer maakten dan zij nu is. Ik kan mij voorstellen dat zo'n schilderij nu niet meer gemaakt zou kunnen worden, want waar zijn de vrouwen? Een volledig te-rechte gedachte. Wel eentje die indien consequent doorgetrokken ook betekent dat *De Nachtwacht* omgedraaid tegen de muur moet gaan staan, maar dit is een discussie die we moeten voeren. Alleen: we voeren die discussie al. Neem de Senaatskamer: alle recente toevoegingen aan het in olie- verf gevangen Leidse wetenschappelijk verleden zijn portretten van vrouwen. Godzijdank, want alhoewel ik Leiden als bolwerk van vrijheid liefheb, heb ik haar niet lief als bolwerk van mannen. Maar om in de huidige context van bewustzijn en verandering een schilderij dat de vervlogen tijden uitbeeldt waarin Leiden een

De pijnlijk triomfantelijke wijze waarop het schilderij van oud-bestuurders van de muur is gehaald, getuigt van kortzichtigheid en symboolpolitiek, betoogt **Remco Breuker**.

ILLUSTRATIE SILAS.NL

mannenbolwerk was (ja, ik zeg was, ik ken de statistieken, maar ik weet ook dat zowel collegevoorzitter als rector vrouw zijn, dat de directeurs van de belangrijkste diensten vrouw zijn en dat de overgrote meerderheid van de club die de parameters voor de wetenschappers en docenten alhier uitzet, Strategisch Academische Zaken, vrouw is), zo bruusk aan te pakken wekt verwondering. We zijn er echt nog niet, maar we leven ook niet meer in 1976. Even bevreemdend is het ondemocratische gehalte van deze beslissing - bij mijn weten was er geen breder gedragen protest tegen dit schilderij, maar was het slechts de spontaan geuite *unheimlichkeit* van één aanwezige die onze bestuurders aanzette tot de onmiddellijk getwitterde 'immediate action'. Je wou dat dat vaker gebeurde, bijvoorbeeld als het gaat om tijdelijke contracten, sociale onveiligheid, of de facto gedwongen structureel overwerk - daar mag wel over langere tijd breder gedragen protest tegen zijn, tot bliksemsnel ingrijpen van het college van bestuur heeft dat vooralsnog nooit geleid. Maar waar ik echt van ben geschrokken is de onwetendheid van de kijkers naar dit schilderij - een onwetendheid die ik in deze context onvergeeflijk vind omdat dit een academisch instituut is waar een ieder met de paplepel ingegoten krijgt om verder te kijken dan je neus lang is. Diezelfde gevoeligheid die constateerde dat er alleen mannen op het schilderij zijn afgebeeld had kunnen, nee, moeten constateren dat dit schilderij niet alleen het patriërchaat van vijftig jaar terug had vastgelegd, maar ook cruciale elementen van het verleden, het heden en de toekomst van deze universiteit. Zo staan onder anderen op het schilderij afgebeeld Jankarel Gevers, gekozen lid van het college van bestuur (daar moet je nu niet meer om komen - leden worden namelijk benoemd), en Dolf Cohen, hoogleraar middeleeuwse geschiedenis, rector van 1972 tot 1976 en voormalig onderduiker. Gevers stond bekend om zijn strijdvaardigheid om universiteiten daadwerkelijk zelfstandig te laten zijn ten aanzien van het ministerie en symboliseert het soort democratie op de universiteit waar de hele gemeenschap wikt en niet waar de eenling beschikt. Het soort democratie dat we vandaag de dag overigens niet meer hebben aan de academie - waarvan akte, gezien deze actie. Maar het zwaart weegt voor mij dat Dolf Cohen op deze wijze van de muur is gehaald en de pijnlijk triomfantelijke wijze waar hij met zijn gezicht naar de muur is toegekeerd. Deze universiteit mag Telders en Cleveringa hebben, we hadden ook rector Frederik Muller en hoogleraar Jaap Schrieke die met de nazi's meehuilden, waardoor Joodse eminente geleerden en bestuurders zoals Dolf Cohen werden ontslagen, opgejaagd, gevangengenomen en vermoord. Cohen overleefde de oorlog en keerde terug naar Leiden, als wetenschapper en later als rector. Om met het gezicht tegen de muur gezet te worden roept onbedoelde maar niettemin onaangename associaties op. Dit schilderij laat meer zien dan dat Leiden een mannenbolwerk was. Het toont de mogelijkheid van een democratische universiteit. Het laat het ambigue Leidse oorlogsverleden zien, maar ook de triomfantelijke terugkeer van een ooit zwaar vervolgd collega. In de context van de jongste portretten in de Senaatskamer laat het zien dat ook een vijf eeuwen oud instituut verandert. Ja, bovenstaand commentaar staat er allemaal niet bij. Maar voordat we besluiten zo'n schilderij weg te halen (en dat kan), zijn we het aan onze stand verplicht even verder te kijken. Kortzichtigheid, symboolpolitiek en reductionisme zijn immers slechte dienaren van de wetenschap, slechts een politicus dienen zij met verve. We zijn allemaal zoveel meer dan dat we op het eerste gezicht lijken in de ogen van anderen.

Remco Breuker is hoogleraar Korea studies

Waarom ons verleden wel degelijk pijn mag doen

Onder de discussie over het verwijderde (en teruggehangen) schilderij gaat een fundamentele vraag schuil, ziet Peter Slaman. Is het Academiegebouw een werkplek waarin iedereen zich moet kunnen herkennen?

Ons Academiegebouw doet alles voor ons: we vergaderen daar, er zijn colleges en symposia, we vieren er feest en het is ons museum. Bij gebrek aan een apart Academisch Historisch Museum zoals de Utrechters en Groningers dat kennen, is in de gangen en zalen van het Academiegebouw een permanente tentoonstelling ingericht. En dat schuurt. Een promovendus stoorde zich aan een schilderij uit 1976, waarop zes regenteske heren in een walm van sigarenrook hun gewichtige zaken bespreken. De aanwezige rechtendecaan Joanne van der Leun stoort zich al jaren aan dit schilderij, in haar ogen een symbool voor een door mannen gedomineerde wereld die de universiteit achter zich laten moet. In een opwelling haalden de aanwezigen het schilderij van de muur. En zij deelden dat op Twitter, waarmee het nu een fait accompli werd. Een feit waar half Nederland van De Telegraaf tot Tweede Kamer en Twitter een mening over bleek te hebben. Ook ik was niet direct gelukkig met de actie. Hoe ondemocratisch het tafereel ook aandoeft, het schilderij van Rein Dool toont het eerste college van bestuur dat onder de sterk democratische universitaire bestuurswet van 1970 werkte met een zeer invloedrijke universiteitsraad. In de vroege jaren zeventig moest het gehele wiel van democratische besluitvorming in de academie in de praktijk worden uitgevonden en het college droeg daar een zware steen aan bij. Op het schilderij staat rechts (ironie) de progressieve geest H.H. Maas die consequent de kant van opstandige studenten koos. De tweede van links is rector A.E. Cohen, die juist in deze jaren naar voren stapte om een compromis te vinden tussen radicale democratie en vrije wetenschap. Alle heren op het schilderij hebben op hun manier fundamenten gelegd voor de grootschalige, diverse en democratische universiteit van vandaag. Een universiteit waarin de vergaderende mensen van nu zich thuis zouden kunnen voelen. De mannen staan voor waarden die we nu van het grootste belang vinden. Dat is het ingewikkelde van dit tafereel. De komende maanden moet worden bepaald wat er met het schilderij moet gebeuren en ik zou het toejuichen als het een plaats zou krijgen tussen portretten van mensen met de meest uiteenlopende achtergrond. Ik durf te wedden dat de afgebeelde heren dat ook een uitstekend idee zouden hebben gevonden. Maar dan nog blijft een ander fundamenteel dilemma opspelen: is het Academiegebouw een werkplek, waarin iedereen zich moet herkennen? Laat dan onze Belgische collega's vooral niet de receptiekamer zien met het schilderij van de Leidse Jagers, die in 1831 met geweld de opstandige Belgen gingen bestraffen. Of is het een museum waarin we ons verleden een eigen plek kunnen geven, inclusief de pijnlijke en lelijke dingen die daarbij hoorden? Ik praat met alle liefde over een nieuwe plek voor het schilderij van Dool. Maar ik zou het ook graag hebben over een plek waar ons verleden er volop mag zijn, ook of misschien wel juist als dat pijn doet.

Pieter Slaman is universiteitshistoricus in Leiden

Laat maar glijden

Tot zijn eigen schrik treedt Ruben Block, frontman van Triggerfinger, op met een 65-koppig symfonieorkest. 'Het is goed om de situatie niet in de hand te hebben.'

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO CHARLIE DE KEERSMAECKER

'Belachelijk spannend', noemt Ruben Block het. 'Dit ligt zo ver af van een rock-'n-roll-trio als maar zijn kan.'

De zanger-gitarist van de Belgische band Triggerfinger speelt zaterdag 26 november samen met het Noord Nederlands Orkest in Den Haag. 'Dat houdt in dat ik optreed met 65 leden van een symfonieorkest, en die gaan mijn songs spelen. Het is heel boeiend, maar ik zit ook met een gigantisch ei: "Als dat maar goedkomt." Maar het is ook goed om in een situatie te zitten die je niet helemaal in de hand hebt. Gelukkig heeft dirigent Dirk Brossé dit vaker gedaan, dus ik leg mij dan ook graag in zijn handen. 'Het idee ontstond twee jaar geleden, in de welbekende periode waar we allemaal iets minder konden doen. Triggerfinger had ook vakantie zodat we ons konden richten op andere zaken. Het is één groot avontuur. We spelen een verzameling van solosongs, nummers van Triggerfinger en covers. Laat de mensen maar ter plekke ontdekken wat er op de setlist staat.

'Mijn soloalbum *Looking to glide* is eind september verschenen. Je schrijft door de jaren heen liedjes die niet bij de vibe van een bepaald bandalbum passen. Maar met die nummers wilde ik nog wel iets doen, want er zitten leuke dingen tussen. In april 2018 ging ik naar LA om aan de plaat te werken. Producer Mitchell Froom en ik – het is eigenlijk een beetje een duo – in plaats van een soloalbum – hadden het idee: laat ons eens kijken hoe we songs in elkaar kunnen steken die afwijken van Triggerfinger. De band is fantastisch, maar die is er al. 'Mitchell knutselde grooves met allerlei klanken en rareiteiten in elkaar. Hij kwam met coole dingen op te proppen, zoals de synthloop in het titelnummer. 's Avonds in mijn huurhuisje begon ik meteen de eerste zinnen te zingen over die loop: "Where are you driving that motorcar..." Zo groeien die nummers.

"That's just the way" viel op een heel andere manier in elkaar. We hadden eerst een arrangement dat niet in elkaar wilde klikken. Dan blijf je steeds meer dingen toevoegen, maar dat maakt het alleen maar diffuser. Tijd om alles opzij te schuiven en terug naar start te gaan. Laat ons gewoon een akoestische gitaar pakken en een beat van een oude ritmebox eronder zetten. Toen kwamen de zinnen vanzelf: "Something that sounds like a whole lot of fun/ Easy to get in there, like a hit and run." Om negen uur in de avond ben ik aan het nummer

begonnen en om vier uur in de ochtend was het helemaal af.

'Door een andere deur open te trekken, lukte het wel. Die manier van werken gaat ook invloed hebben op de nieuwe Triggerfinger-nummers. We deden altijd wel dingen buiten de band, dat is ook goed. Dan speel je anders, dat zorgt ervoor dat je elkaar weer waardeert. Als we samenkomen, merk je hoe belachelijk snel de machine in elkaar klikt.

'Ik ben altijd bezig met muziek, dat stopt nooit. Als ik voor het verkeerslicht stilsta, ben ik vaak geanimeerd dingen in mijn telefoon aan het roepen. Ik zing een melodietje in, of er is ineens een stukje tekst dat in me opkomt. Dan zie je andere chauffeurs naar mij kijken: "Wat is die man voor een vreemde dingen aan het doen?" 'Die telefoon is natuurlijk ook handig om samples mee op te nemen. In het titelnummer zit een sample van onze grasmaaier. Als je dat ding uitzet, geeft dat een heel interessant geluid. Iets van woe, woe, weeeeh. In Bali heb ik het geluid van een gekko opgenomen: tak, tak, tak-taktak, gjekeuh. Een heel percussief geluid, het zou een instrument kunnen zijn.

'De albumtitel *Looking to glide* klinkt goed, maar is ook een mooi idee. Het is wat we allemaal doen: je probeert zo aangenaam mogelijk door de dag te glijden, het jezelf niet opzettelijk moeilijk te maken. Het lukt niet altijd, zeker niet in deze tijden. De rode draad op deze plaat zijn mijn gedachtenkronkels over die wereld waarop we allemaal rondlopen. Hoe onnozelheden, mooie en moeilijke dingen elkaar afwisselen. Je kunt niet de hele dag kijken naar de verschrikkingen die gebeuren, want dan kom je je bed niet meer uit. "Mag ik nu nog blij zijn met al die misère om mij heen", vraag je je soms af, "en content zijn met een paar nieuwe schoenen?" Dat mag wel. Het is allemaal realiteit.

'Donker en licht, dat geldt ook voor de muziek. *The sun ain't gonna shine anymore* van The Walker Brothers, dat is zo'n schitterend nummer met zo'n deprimerende tekst. Dat is zo fantastisch, dat je een supermooie melodie hebt, maar ondertussen steken ze het mes er diep in. Je kunt blij worden van triestige muziek.'

Ruben Block en het Noord Nederlands Orkest, Amare, Den Haag, zaterdag 26 november, € 37 - 10

'Laat ons eens kijken hoe we songs in elkaar kunnen steken die afwijken van Triggerfinger'

MARETJES

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doer meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. **Leiden-Noord, basisonderwijs**, 6 leerlingen groep, 4 t/m 8, waarvan twee met vergoeding. Eén leerling leren rekenen, s8o groep 6. **Voortgezet onderwijs:** *Wiskunde, aardrijkskunde, 2 havo. *Engels, mens en maatschappij, vmbo basis/kader klas 3. *Engels, brugklas havo, vwo. *Biologie, Nederlands, natuurkunde, 2 vm-

bo. *Nederlands, brugklas havo. *Nederlands, begrijpend lezen, brugklas mavo/havo met vergoeding. *Wiskunde, 2 vmbo-KGT. *Nederlands, vmbo kader. **Leiden-Zuid**, 5 leerlingen basisonderwijs. **Voortgezet onderwijs:** *Nederlands, Engels, Wiskunde, brugklas vmbo basis/kader. *Ook hulp gevraagd bij organisatie van de bijles, één of twee middagen per week. Onderwijswinkel **ArBijspadft XXX Gebouw**, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekooen@owwleiden.nl.

Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. btw voor elke vijftiendertig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad Mare

De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl

Sebastiaan van Loosbroek
s.p.van.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
swichgers@mare.leidenuniv.nl
Emiel Beinema (stagiair)
e.s.beinema@mare.leidenuniv.nl

Medewerkers: Pim Bakx | Remco Breuker | Josette Daemen | Omar Ghaly | Olaf Leeuwis | Oscar van Putten | Maia de Quay

Art direction en vormgeving: Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl
Fotografie: Taco van der Eb | Marc de Haan
Illustraties: Bas van der Schot | Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties: Bureau van Vliet B.V. Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 571 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/>
advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit (voorzitter) | Frank Israel (vice-voorzitter) | Alexander Pleijter (secretaris) | Willem van der Does | Annemarie Drahmann | Nour Eldin Emara | Zoë van Litsenburg | Roel van Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse Pot | Hermelijn Smits

LAMME LEIDSE MEMES

Rokende mannen vervangen door schilderij van ketsnuivende student: "Meer van deze tijd!"

DE DAS

‘Het drinken schiet er een beetje bij in’

DOOR EMIEL BEINEMA
FOTO MARC DE HAAN

Huis: Huize GKS
Grootte: 70m²
Kost: €460
Bewoners: 7

Wat een gave houten deuren heb je daar. Waar leiden die heen?

‘Dat noem ik mijn Narnia-kast. Achter de ene deur staan spullen, de andere deur gaat naar mijn voorkamer. Het gebeurt regelmatig, zeker na een wijntje, dat mensen die twee door elkaar halen. Dan staan ze daar zo van: “Hoe komen we ook alweer bij de rest van het huis?”’

Over wijn gesproken: je noemt je woning ‘de wijnkelder’ en er staan veel flessen. Wordt hier veel gedronken?

‘Het drinken schiet er een beetje bij in, met wijn bezig zijn vind ik heel leuk. Van mijn vriendin moet er tegenwoordig eerst een fles leeg of weg voor ik een nieuwe mag. Anders stond het hier helemaal vol dozen.’

‘Op een gegeven moment proef je dat een wijn uit een bepaald gebied komt. Dat het anders is en zijn eigen typiciteit heeft. Dat is heel leuk om te beleven. Ik koop dus het liefst wijnen die hun omgeving laten zien en een goed verhaal hebben. Er komt hier geen Pinot Grigio binnen.’

Hoe is dat zo gekomen?

‘Toen ik als achttienjarige in de bediening werkte, liet een van de leveranciers

ons een keer de wijnen proeven en vertelde hij daar wat over. Toen merkte ik dat gasten het leuk vonden als je ze met hun keuze kon helpen, terwijl ik er eigenlijk de ballen verstand van had. ‘Na een paar jaar in het studentenleven ben ik aan de bak gegaan bij Proeflokaal 1574. Toen ik daar begon, kwam ik erachter dat ik eigenlijk nog geen reet van wijn wist. Ik ben cursussen gaan volgen en daarna begonnen aan de vinologenopleiding. Dan heb je een jaar lang om de week een hele dag les over wijn. ‘Inmiddels werk ik in een wijnbar, in een wijnwinkel, ik geef cursussen en heb een wijnfestival georganiseerd. Ik maak het alleen niet zelf. Dat is de makkelijkste manier om miljonair te worden als je miljardair bent: je wordt er niet rijk van. Dus dat komt misschien na mijn pensioen.’

Maar je praat er wel de hele dag over?

‘Het is de last die je moet dragen als je deze interesse hebt: veel mensen vragen advies. Ik praat er ook veel over in het proeflokaal. Tijdens de eerste lockdown viel dat stil en merkte ik dat mijn vriendin de hele dag mijn verhalen moest aanhoren. Dat is een week leuk, maar daarna was ze er wel klaar mee. ‘Om mijn verhaal toch kwijt te kunnen ben ik toen een wijnblog begonnen, *Kelderpraat*. Het doel is dat je van alles wat je leest iets nieuws leert. Niet zoals veel andere *winefluencers* die met een fles wijn poseren. Dat vinden mensen wel leuk om te zien, maar er wordt de grootste onzin bij geschreven. Ik denk dat ik een van de enige wijnblogs in Nederland heb waar een uitgebreide bronnenlijst bij een artikel staat.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Reality check: ik moet een master kiezen

De laatste weken houd ik me bezig met iets wat mij (en veel studenten met mij) vreemd is: een planning maken voor de lange termijn. Want dat de eeuwige student niet bestaat, wordt dus ook voor mij steeds duidelijker.

Hoewel ik mijn bachelor heb weten te rekken met een bestuursjaar hier en een uitwisseling daar (of eigenlijk ook hier: ik schrijf dit immers vanuit de Schotse Laaglanden), werd ook ik geconfronteerd met de werkelijkheid van een *vervolgstap*: de realiteit ná de eerste 180 ECTS.

Nu het eind van mijn Erasmus Escapade langzaam in zicht komt, is het tijd dat ik me richt op iets waarvan ik stiekem hoopte dat ik het nog een maand of vijf voor me uit zou

kunnen schuiven: een master kiezen.

Tijdens mijn googlesessies waan ik me weer de 17-jarige havoklant die het internet afstruinde naar alle studies met het woord ‘international’ in de titel. Voor iedereen die dit leest en zelf ook ooit naar een hbo-studie heeft gezocht of er vrienden over heeft horen praten, is het vast meteen duidelijk dat dit nogal een ongezellige inspanning was. Naast het feit dat het woord dat na ‘international’ staat er dit keer wél toe doet, is de aanpak van mijn vind-een-studie-exercitie redelijk hetzelfde gebleven. Onoverzichtelijke lijstjes maken, 20+ tabbladen open hebben staan, programma’s opslaan van universiteiten met hoge toelatingseisen en nog hogere *tuition fees* en lange spraakmemo’s naar mijn vrienden sturen waarin ik wanhopig

het verschil tussen *international politics* en *politics of international relations* probeer te duiden (zonder al te veel succes). In tegenstelling tot toen bestaat er nu geen vwo-vluchtoptie of equivalent van de flauwe maar gemakkelijke hbo-naam-generator-website waar je met een klik

op de knop een *niet* bestaande maar *wel* aannemelijke naam voor een hbo-studie kon laten creëren zoals ‘international leisure studies’, ‘docent communicative automotive tweedegraads’ of ‘hotelmanagement, toegepaste wiskunde, rechten, filosofie, commerciële economie en aerodynamica (HTRFCA)’.

Nee, deze keer is mijn lot overgelaten aan de goden, en met de goden bedoel ik (in willekeurige volgorde) mijn daadwerkelijke willen en kunnen, het antwoord op de vraag ‘wat wil je worden als je later groot bent?’ en de verlamme angst rondom mijn groeiende studieschuld. Gelukkig bestaat er altijd nog de onfeilbare ‘dit-in-ieder-geval-niét-methode’, waarmee ik mezelf zeker tot kerst nog kan vermaken met het maken van een lange (!) lijst van studies waar ik te incapabel, skeer of ongeïnteresseerd voor denk te zijn. Ik zal te zijner tijd uiteraard verslag doen van de uiteindelijke keuze, maar mocht u voor die tijd een geniale ingeving hebben: schroom vooral niet contact met me op te nemen.

‘Tijdens mijn googlesessies waan ik me weer de 17-jarige havoklant’

Maia de Quay is student Rechten (nog wel)